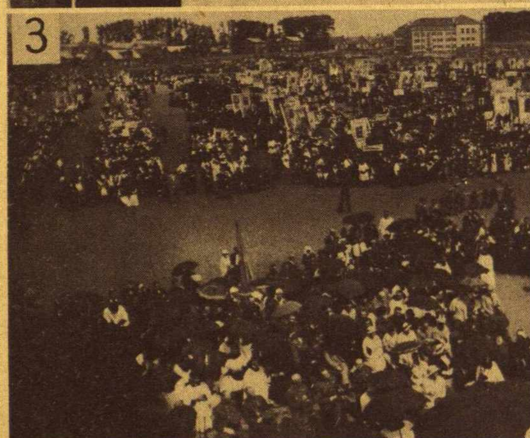
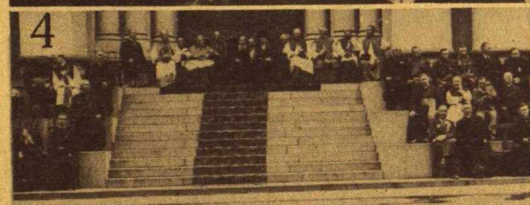
NAUJOJI ROMUVA

ILIUSTRUOTAS SAVAITINIS KULTŪROS GYVENIMO ŽURNALAS

KETVIRTI METAI
NR. 182-3
1934 M.
LIEPOS 8 D.
KAINA 1 LITAS

EUCHARISTINIO KONGRESO VAIZDAI: 1. J. E. Resp. prezidentas Ant. Smetona skaito savo kalbą prie Prisikėlimo bažnyčios pamatų, 2. J. E. arkivyskupas-metropolitas J. Skvireckas atlieka pamatų šventinimo apeigas, 3. Dalis kongreso dalyvių pamaldų metu P. Vileišio aikštėj, 4. J. E. Resp. Prezidentas ir J. E. Ark.-Metropolitas su vyriausybės ir dvasiškijos aukštaisiais atstovais žiūri eisenas, 5. Vienos eisenos momentas L. Alėjoj

M. ŠMECECHAUSKÓ MONTAŽAS

SODININKYSTĖ KAIP TAUTOS KULTŪROS REIŠKINYS

Prof. K. REGELIS

Sodininkystė, kaip ji dažniausiai yra suprantama, apima daržovių, uogų ir vaismedžių auginimą; tat yra grynai praktiškas dalykas, surištas su maisto produktų gaminimu. Žmogus tai daro arba savo tiesioginei naudai, arba išsiaugintas daržoves, vaisius parduoda, ir t. t. Taigi, tokia sodininkystė yra surišta su tam tikru praktišku tikslu. Bet sodininkystė gali ir neturėti šio praktiško tikslo. Mes dažnai veisiame sodus ne tam, kad gautume iš jų valgį arba už pinigus parduotume jų vaisius kitam, bet tam, kad džiaugtumės augalais, kad turėtume gražių gėlių, medžių arba krūmų. Taigi augalai šiuo atveju yra auginami ne tam tikram praktiškam tikslui, bet tiktai sau pasigėrėti bei pasidžiaugti. Sodininkystės tikslas yra tuo atveju greičiau idealus, estetinio pobūdžio. Tokios rūšies sodininkystė yra jau meno šaka, kaip, pav., architektūra, tapyba, skulptūra. Ir tai tokia meno šaka, kurios medžiaga yra gyva, sudaryta iš augalų („Des poêmes en arbres et en fleurs" sako L. M é r y). Žodžiai „L'art pour l'art" (menas menui) visai galima pritaikinti sodininkystei kaipo meno šakai. Šita gyva medžiaga iššaukia, žinoma, tam tikrą šios meno srities ypatybę. Sakysim, architektūros ir skulptūros kūriniai tveria ilgą laiką (pav., senojo Egipto arba Graikijos meno liekanos), o sodininkystės objektas — sodai ir parkai — labai neilgai. Senovės sodų ir parkų mes visai nepažįstame, galime spręsti apie juos tiktai iš rašytojų aprašymų. Mes nežinome, kaip atrodė Romėnų laikų parkai, Semiramiso kabantis sodas. Apie viduramžio sodus taip pat mes neturime davinių, tuo tarpu architektūros liekanų iš šių laikų mes turime labai daug. Bet gyvi augalai, kurie yra sodininkystės medžiaga, skiriasi nuo architektūros medžiagos dar tuo, kad sodininkas, sudarydamas sodą, gali tik įsivaizdinti galutinę savo kūrybą. Sodas turės savo galutinę formą tiktai medžiams išaugus. Gi architektorius, pagal kurio planą namas yra statomas, jau tuoj, kai tik jis bus užbaigtas, gali matyti, ar jo idėjos, jo fantazijos vaisiai gerai pasisekė ar blogai. Sodo architektoriui dėl to daug sunkiau yra apginti nuo užsakytojo savo kūrybą, kuri galutinę savo formą gauna daug vėliau, gal būt net po jo mirties.

Sodininkystė yra meno šaka ir, kaip ir kitos meno šakos, ankštai surišta su tautos kultūra. Egipto arba senovės graikų architektūrą galim suprasti tiktai iš jų tautos dvasios ir jų kultūrinės būklės ir iš aplinkybių — klimatinių, geografinių faktorių. Mes negalime įsivaizdinti, kad indų šventykla arba kinų pagoda galėtų būti statomos indoeuropiečių Europoje arba šiaurės Amerikoje. Jų gotika yra surišta su tam tikromis Europos tautomis. Visa tai galima pritaikinti ir sodininkystei. Kiekviena tauta turi savo sodininkystės stilių, savo būdą sukurti iš augalų, žolių, medžių arba krūmų tam tikrą idėją ir pareikšti tuo savo dvasią. Ir kaip nevienoda yra įvairiose tautose žmonių idėja ir tas tikslas, kuris yra surištas su kultūros būkle, su aplinkybėmis, su tautos dvasia, taip daug yra įvairių sodų formų, sodų stilių: kinų ir japonų sodai, Indijos, Egipto sodai, klasiniai, baroko sodai, reguliariniai arba prancūzų, italų sodai, Anglijos arba natūralinio stiliaus sodai, ir t. t. Kiekvieno sodo stilius, pasiskolintas kito krašto, pasikeičia susidurdamas su šio krašto ir tautos reikalavimais. Lenkijos, Rusijos, Prancūzijos, Italijos ir Vokietijos reguliarinio stiliaus sodai nėra visai vienodi, visi jie turi savo ypatybių. Be to, šios ypatybės yra susijusios su medžiaga, iš kurios yra sudarytas sodas. Mes galime šiaurės Europoje ir Indijoje pastatyti namus visai vienodos architektūros, iš visai vienodos medžiagos, bet mes negalime įkurti šiaurės Europoje sodo su palmių alėjomis, kurios galimos tik tropikų kraštuose. Sodininkystės menas daug daugiau yra surištas su klimato sąlygomis, negu kiti menai. Tai reikia turėti galvoje kalbant apie sodininkystę kaip tautos kultūros reiškinį. Lietuvių tauta taipogi turi savo sodo stilių.

1. Svarbiausios sodininkystės srovės

Čia ne vieta patiekti sodininkystės stilių istoriją, apie ją galima pasiskaityti atitinkamuose veikaluose, pav.: M a r i e L u i s e G o t h e i n, Geschichte der Gartenkunst, 2 tomai, Jena 1926; K u r b a t o w, W. Sady i Parki, Petrograd 1916; R e g e l, A r n o l d, Isjaščnoje sadowodstwo i hudošestwennyje sady, Peterburg 1896.[1])

Mes čia galime tik duoti supratimą apie svarbiausias sodininkystės sroves ir trumpai išdėstyti įvairių sodų stilių esmę.

Apie sodus, tarnaujančius tik pritaikomiesiems tikslams, nekalbėsime. Kalbėsime tik apie sodus dekoratyvinius, tarnaujančius estetiniems tikslams.

2. Klasinis stilius

Tikrų žinių apie šitą stilių mes neturime. Kad graikai ir romėnai sodą turėjo, mes tai žinome iš literatūros; bet kaip šie jų sodai atrodė, mes tikrai nežinome. Teisybė, M e y e r'i s mums duoda vieno graikiško sodo planą, bet jis yra tik fantazija. Dėl to apie klasinio sodo stilių ir bendrai apie senovės laikų sodus daugiau nekalbėsime.

2. **Reguliarinis stilius** (mes jį dažnai vadiname romanų stilium) yra romėnų tautų sodo stilius. Mes jį randame pas prancūzus, italus, ispanus ir visur, kur veikia romanų tautų kultūros įtaka. Jo rūšių žinomiausios yra trys:

a. **Prancūzų stilius.** Statūs keliai, stačios alėjos, tiesiakampiai prūdai, tvenkiniai ir fontanai, gyvos, karpomos tvoros, vazos ir statulos ir bendras architektūrinis elementas — tat yra prancūzų reguliarinio stiliaus pažymiai. Didelė perspektyva (ypač nusileidžiančiose pagrindinėse linijose) ir tolimas reginys yra taip pat labai charakteringa šiam stiliui. Prancūzų sode gamta yra pertvarkyta į tiesias, taisyklingas formas. Prancūzų stilius populiarus visoje Europoje. Mes jį galime rasti Vokietijoje, pav., Herrenhausene (greta Hannovero), Sans Souci (netoli Berlyno), Austrijoje — Schönbrunn'e (netoli Vienos), Rusijoje (Carskoje Selo ir Peterhofas, greta Petrapilio). Lenkijoje ir t. t. Ir Lietuvoje kai kurių dvarų soduose galima įžiūrėti įtaka prancūzų sodo stiliaus. Klasinis to stiliaus pavyzdys yra Versalio parkas Prancūzijoje.

---

[1]) Apie atskirus stilius yra dar visa eilė kitų specialių veikalų, pav. **Skell'o, Petzold'o, Pückler'o-Muskau, Lange, Repton ir daug kitų.**

b. **Italų sodai** galėjo paplisti tik Italijoje, kur reljefas yra nelygus, kalnuotas, kur vilos ir polacai dažniausia yra pastatyti aukštesnėse vietose. Terasos, kaskados yra charakteringas šių sodų pažymys. Italų sodas nepertvarko gamtos, jis tik pagražina, papildo tai, kas jau yra. Mes jį randame netoli Romos ir Romoje.

c. **Architektorinis stilius.** XX amžiaus pradžioje prasideda reakcija prieš v. natūralinį stilių. Ne tik mažesniuose, bet ir didesniuose soduose vėl įsigali reguliariškumas. Sodas tampa kaip namo dalis, namų architektūra pereina ir į sodą. Naujas reguliarinis architektorinis stilius žymiai skiriasi nuo prancūziško ir itališko, kurių žydėjimo laikas yra 17—18 amžiai. Jo pažymiai yra ne tiek alėjos su didele perspektyva, kiek lysės, daugybė gėlių (ypač daugiamečių). Šis stilius labai pritaikintas mažiems sodeliams, bet jis yra sutinkamas ir dideliuose soduose ir parkuose. Jis yra paplitęs visur Vakarų Europoje. Lietuvoje šito stiliaus žymių neteko matyti. Didelės gėlių lysės, ypač iš daugiamečių gėlių, yra tiems sodams labai charakteringos. Tat yra dalinai kaimo sodelių įtakos pasėka.

3. Viduramžio laikai

Kokių buvo sodų viduramžio laikais, mes nežinome. Žinoma tiktai, kad sodininkystės centrai buvo vienuolynai, kad šie sodai buvo daugiausia pritaikomojo charakterio. Vienuoliai augino daugiausia vaistinius ir gardumynų augalus ir daržoves. Tačiau tarp jų pasitaikydavo ir kiek dekoratyvinių daugiamečių augalų, gal būt ir vienamečių. Apie tuos sodus žinome tik iš literatūros ir senų graviūrų. Sodai buvo nedideli, visai reguliariški, augalai buvo auginami tiesiakampėse lysėse. Šie sodai turėjo didelės reikšmės, nes juose išliko senų laikų tradicijos ir per juos paplito daugybė pietų sodų augalų šaurės kraštuose ir galbūt Lietuvoj.

4. Natūralinis stilius

a. **Angliškas stilius.** Jis visai priešingas reguliariniam stiliui, tai yra v. natūralinių sodų stilius, kuris nori pamėgdžiot gamtą, kuris reguliariškumo nepripažįsta. Gamtoje nėra nei tiesių kelių, nei alėjų, nei karpomų, gyvų tvorų, nei natūralių tvenkinių arba kanalų. Gamtoje yra tik netaisyklingumas: įvairių rūšių ir įvairaus dydžio medžių miškai, ežerai ir tvenkiniai, pievos, keliai, upės. Anglijos gamta labai įvairi: kalnai ir kalvos, vingiuoti upeliai, didelės pievos, įvairūs medžiai. O visa tai yra v. natūralinio sodo elementai. Poetai ir rašytojai, kaip M i l t o n a s, A d d i s o n, P o p e, T e m p l e, aprašo ir apdainuoja gamtą, priešingą reguliariniam prancūzų sodui, kuris nieko bendra su gamta neturi. Gamta iš pradžių buvo aprašyta poezijoje, o tik vėliau buvo įkurta anglų sode, kuris šiam tikslui panaudoja visus Anglijos gamtos elementus. P o p e jau 1719 m. įrengė sodą su netaisyklingais keliais, ir 18 amžiuj šis naturalinis, arba angliškas stilius, paplito visame krašte. Naturalinis stilius yra reakcija prieš reguliarinio stiliaus tiesumą. Iš Anglijos naturalinis stilius paplito po visą Europą ir daugelyje vietų išstūmė ligšiol vyravusį reguliarinį sodo stilių. Mes jį randame netoli Petrapilio (Pawlowsk ir Peterhof), Münchene, Muskau ir Branitz (Vokietijoje), Skandinavijoje. Ne tik visi nauji sodai pradėta veisti šiuo stiliumi, bet ir seni, reguliariniai buvo perdirbami į natūralinius. Šiuo stiliumi pradėta daryti ne tik dideli parkai, bet ir maži sodo skverai arba namų sodeliai. Jis tinka tik dideliam plotui, kur galima pasiekti landšafto efektą, o visai netinka vienaskyriems sodeliams, kur jokiu būdu negalima sudaryti gamtos iliuzijos.

b. **Botaniškas stilius.** Niekuomet galbūt sodininkystėje nebuvo tokio didelio perversmo, kaip XVIII amžiuje, kuomet reguliarinio stiliaus vietą užėmė naturalinis. Niekuomet privalumai vieno ar kito stiliaus neturėjo tiek diskusijų. Literatūra ir sodininkystė pasidaro vienu iš svarbiausių objektų menui studijuoti. Pradžioje tai lietė tiktai šių dviejų sodų tipų išorinę formą, bet ne patį apsodinimą, ne floristinę sudėtį. Bet greitai kartu su naturaliniu stilium prasidėjo ir naujų augalų rūšių išradinėjimai. Įvairiuose naujuose kraštuose rastieji įdomiausi augalai buvo atgabenti ir į Europą. Žmonės pradėjo juos auginti ir džiaugtis naujomis formomis, spalvomis. Sodų savininkai stengėsi kiek galima daugiau turėti įvairių svetimų augalų rūšių. Sodai pasidaro kaip maži botanikos sodai, kaip augalų kolekcija. Šio perijodo įtakos žymu visuose Europos soduose. Buvo pradėta žiūrėti ne tiek sodo architektūros, kiek augalų įvairumo.

5. Romantizmo ir sentimentalizmo sodai

Romantizmo elementų daug rastume įvairiuose soduose, ypač naturaliniame. Tačiau jų yra ir reguliariniame (ypač 19 amžiaus pradžios). Tvenkiniai ir prūdai su gluosniais, besedkos ir paviljonai, alėjos ir treljažai yra šių sodų elementai. Toliau meilės šventyklos, Veneros, Apolono paviljonai ir t. t. O taip pat dirbtiniai griuvėsiai, kaimas, ferma, pieninė yra tokiems sodams itin charakteringi. Šios epochos įtaka sutinkama ir Lietuvoje dvarų soduose.

6. Rytų kraštų sodai

Angliškas stilius daugiausia tinka dideliems dvarų ar monarchų sodams ir parkams. Jo minijatiūra nedaro reikiamo efekto. Tokiais mažų plotų sodais garsūs kinai. Jau senai Kinijoje buvo veisiami sodai. Tankiai apgyventoje Kinijoje nėra vietos dideliems sodams. Kinas mažam plote moka įsikurti natūralinį sodą. Tokiame sode jis moka sukurti tokią perspektyvą, taip jame suplanuoti vietas, kad gaunasi įspūdis daug didesnio ploto. Maži medeliai dar padidina šitą įspūdį. Šių sodų įtaka Europai, ypač Anglijai, buvo labai didelė, ir gal būt angliškas stilius išsivystė kinų sodų įtakoje. Kinų paviljonai, pagodos, tilteliai ir kt. dar ilgai buvo sutinkami žymesniuose Europos soduose. Lietuvai šitas sodo tipas įtakos neturėjo.

7. Lietuvos sodai

Lietuvoje galima rasti tris sodų tipus.

a. **Lietuvos miesto sodai** jokio ypatingumo nei tautos meno, nei bendrai meno atžvilgiu neturi. Mes drąsiai galime sakyti, kad Lietuvos miestai visai neturi moderniškų gražių sodų, kokius kad turi Vakarų Europos miestai. Vienintėlę išimtį sudaro tik mažas sodelis Kaune Laisvės alėjoje (prieš Tolstojaus gatvę), kuris yra tipiškas vadinamojo botaniško nereguliarinio stiliaus pavyzdys, vadinas, jis yra sukurtas v. naturaliniame stiliuje su daugybe įvairių rūšių medžių — Elaeagnus, Acer Negundo ir kitais. Sodas prieš Valstybės Teatrą meno atžvilgiu neįdomus, kitų sodų Kauno mieste nėra. Botanikos sodas Fredoje arba sodas Linksmadvaryje yra buvusieji dvarų sodai. Provincijos miestuose taip pat sodų nėra. Galbūt viename kitame mieste toks sodas išsivystys apie pasodintą Vilniaus arba kitą medį. Ten, kur sodas yra, jo kilmė būna visai kitoniška, — jis yra kilęs iš dvaro sodo, pav., taip yra atsiradęs Šiaulių sodas. Išimtį sudaro galbūt Biržai, kurių sodas išaugęs yra apie pilies griuvėsius. Jokios medžiagos būsimam miesto sodui, o tokių sodų, žinoma, su laiku bus, mes iš miestuose esamųjų sodų negalime pasidaryti. Tas, kas yra Lietuvoje, pasiskolinta iš svetur, ir būsimieji miesto sodai ir parkai taip pat bus padaryti sulig užsieniniu pavyz-

K. J. Juodeikos foto

Šv. Vincento a Paulo Dr-jos senamiesčio skyriaus vaikų darželis tvarkomas seserų Benediktinų pagal Montessori sistemą.

džiu, nes iš šios srities mes nieko Lietuvoje neturime. Vietų tokiems sodams daryti Lietuvoje, ypač Kaune, dar turime, nors jau daug kas yra sugadinta. Kokių gražių parkų galėjome padaryti Žaliajame kalne ant buvusios tvirtovės volų! Dabar toji vieta išparceliuota sklypeliais. Mes turėtume vieną parkų žiedą aplink Kauną nuo Nemuno iki Neries, o anoje pusėje nuo Linksmadvario per Botanikos sodą iki geležkelio linijos Virbalio pusėn.

2. **Dvaro sodai.** Dvaro sodai sudaryti iš įvairių meno elementų, bet šie elementai modifikuoti, pakeisti, ir šie sodai turi tam tikrą vietinį, savotišką, tautišką charakterį. Tas matyti ir kitose meno šakose. Importuota iš užsienio meno šaka, pav., architektūra, keičiasi mūsų krašte pagal vietos sąlygas, žmonių reikalavimus, klimatą ir dirvą, ir gaunasi jau kaip vietinė charakteringa meno šaka. Paminėsim importuotą pas mus ampiro stilių, kuris davė tokių gražių architektūros pavyzdžių, kaip pav., daugelio dvarininkų rūmai. Arba, pav., baroko stiliumi pastatytos mūrinės kaimo bažnyčios, kuriomis taip šviečia Vilniaus miestas. Dvarų sodų pas mus yra daugybė, ir jų istorija dar nėra parašyta.[1]) Kiek man teko matyti dar užsilikusių Lietuvoje dvarų sodų, jie yra kilę iš sekančių stilių: anglų arba nuturalinio sodo, architektorinio, prancūzų arba reguliarinio, botanikos ir romantizmo laikų. Anglų stilius į Lietuvą yra importuotas, tačiau jis visai gerai pas mus prigijo. Kai kurie anglų stiliaus parkai, pav., Palangoje, Pakruojuje, priklauso geriausiems šio stiliaus egzemplioriams. Prancūzų reguliarinis stilius turbūt buvo importuotas į Lietuvą 17—18 amžiuje ar dar vėliau. Jo elementų dar matyti kai kuriuose sodoųose: gyvos tvoros, reguliarinės stačios alėjos, tiesiakampiniai gazonai. Šito stiliaus paplitimas Lietuvoje aiškinamas mūsų dvarinkų santykiais, turėtais su Prancūzija. Prancūzų kultūra atėjo pas mus per Lenkiją. Dėl to, galimas daiktas, kad ir prancūzų sodo elementai atėjo į Lietuvą ne tiesioginiu būdu, bet per Lenkiją.

Šių reguliarinių sodų rūšis yra galbūt ir romantizmo tipo reguliariniai sodai. Besedkų, paviljonų, alyvų arba liepų alėjų, tiesiakampių prūdų, vietų, kur galima sėdėti ir svajoti, ir kitų panašių elementų mes galime sutikti gana dažnam dvaro sode. V. D. U-to Botanikos Sode dar iš senų laikų yra išlikę tokių elementų. Yra ir tiesiakampinis tvenkinys su sala, yra alyvų alėja, yra paviljonas — tai reguliarinio stiliaus pažymiai.

Visi šie Lietuvos reguliarinio tipo sodai charakteringi tuo, kad nėra gausūs medžių rūšimis, jie apsodinti beveik vienais tik Lietuvoje augančiais medžiais. Svetimųjų yra vos keli: alyva, jazminas, spirėjos. Ir tik kai kuriuose soduose, pav., Kauno Botanikos sode ir dar vienam kitam randame svetimų kraštų medžių: **platanų,** maumedžių, sinkso medžių ir kitų. Tat yra naturalinio botanikos stiliaus elementas, kuris taip pat yra ne autochtominis, bet importuotas tiesiog iš Vakarų Europos arba per Lenkiją. Be Botanikos sodo, paminėsime dar Raudondvario parko dalį, Astravą (Biržuose) ir daugybę kitų dvarų sodų, kur auga ypatingi nemūsų krašto medžiai arba krūmai. Mano nuomone, pas mus Lietuvoje daugiausia prigijo romantizmo laikų sodai. Jie nėra gryna kopija, juose randame tautinio savotiškumo, juose atsispindi dvarininkų kultūra.

Kokią ateitį turi pas mus dvarų sodai? Dvarų kultūra išnyko arba vietoj sustojo. Dvarininkai negalvoja apie naujų sodų arba parkų įrengimą. Jie turi tik išlaikyti tai, kas yra (ir mūsų tai pareiga), t. y. nenaikinti dvarų parkų, bet laikyti juos kaip kultūros pavyzdžius. Gaila būtų, jeigu visai išnyktų Raudondvario arba Astravo parkai. Gaila, jeigu nesugebėtume išlaikyti ir kitų dvarų sodų.

3. **Kaimo sodeliai.** Kaimo sodeliuose vyrauja grynai pritaikomoji sodininkystė, t. y. daržininkystė ir vaismedžių kultūra čia stovi pirmoje vietoje. Stigdami vietos ūkininkai neturi galimybės daugiau užsiimti dekoratyvine sodininkyste. Bet pas daugumą Lietuvos ūkininkų randame bent mažą, kelių lysių darželį, kur auginamos gėlės. Kuomet visai vietos nėra, gėlės auginamos darže, daržovių tarpe. Lietuvių tauta labai gėles mėgsta ir be gėlių lietuviškos sodybos negalima įsivaizduoti. Toks sodybos sodelis susidaro iš kelių reguliarinių lysių, kartais jų viduryje būna ir apvali lysė. Tačiau beveik visuomet toks sodas yra reguliarinis[1]). Čia, žinoma, nėra tokio gryno reguliariškumo, koks yra Prancūzijoj arba Italijoj, jis yra ūkininko dvasios pasėka; jo noras — kiek galima mažesniam plote turėti daugiau gėlių. Naturaliniam stiliui, kaip Anglijos, čia nėra vietos, kadangi jis reikalauja daug didesnio ploto už tą, koks paprastai yra sodyboje. Tat yra tipingas kaimiškas sodo stilius, kuris daugiau atitinka viduramžių vienuolynų sodų stilius. Koki augalai yra auginami Lietuvos sodybos sodeliuose? Galutinio šių augalų sąrašo dar negalime patiekti. Bet čia yra pastebėta du elementai: vienas — senas, kaimiškas, nežinia iš kur kilęs, ir kitas — naujas moderniškas, iš Kauno atvežtas. Pirmas elementas susidaro iš visos eilės daugmetinių augalų, kaip, pav., **Ruta graveolens, Phlox paniculata;** senos jurginių rūšys: **Paconia, Aconitum, Dicentra, Delphinium; Lilium** rūšys. Taip pat pirmajam priskirtini ir tokie vienmetiniai augalai, kaip **Lavathera trimestris, Calendula officinalis, Antirrhinum major.** Antrasis elementas susidaro daugiausia iš vienmetinių augalų, kaip astrų, levkojų, nasturcijų ir kt., kurie dažnai išstumia pirmos grupės augalus.

Charakteringos yra senos dekoratyvinės gėlių rūšys, kurių sodininkystės įstaigose dabar nebematyti ir kurios išėjo iš mados („fleurs démodées“, kaip sako Maeterlink). Ūkininko sodybos sodelis yra lyg ir muziejus tokių senų gėlių.[2])

---

[1]) Iš šios srities V. D. U. Botanikos kabinete yra dabar ruošiamas diplominis darbas.

---

[1]) Lietuviškuose darželiuose (ypač tolimesnių nuo Kauno vietų) randame dar visai ypatingų lysių ir klombų, kurios dažnai yra aptvertos —tam tikra gluosnių šakelių tvorele.

Šioje srityje dabar dirba keli Botanikos ciklo diplomininkai.

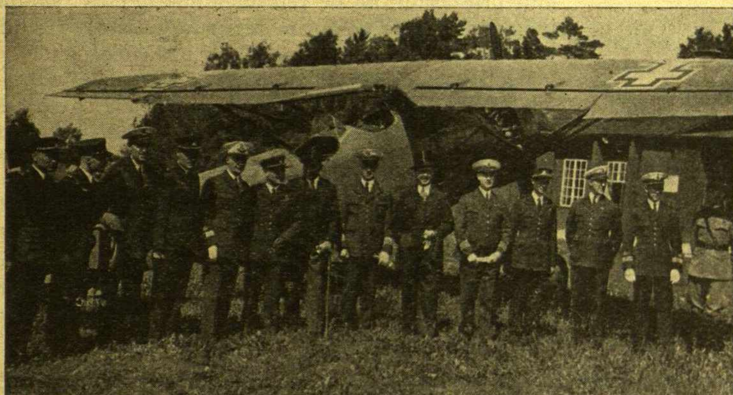
[2]) V. D. U. Botanikos Sodo administracija jau pradėjo rinkti senoviškas gėles, kartu su būsimu oro muziejų bus įsteigtas lietuviškas kaimo sodelis su senoviškomis gėlių rūšimis.

AVIJACIJOS VIRŠ. PULK. A. GUSTAITIS PRIEŠ PAT IŠVYKIMĄ

Lietuviai lakūnai aplink Europą. Birželio 25 d. iš Kauno aerodromo išskrido į reprezentacinę kelionę po Europą Lietuvos karo lakūnų eskadrilė — 3 lėktuvai, vadovaujami avijacijos viršininko pulk. inž. A. Gustaičio. Be paties viršininko dar skrenda: Liorentas, Mikėnas, Namikas, Marcinkus ir mechanikas Rinkevičius. Skrendama savo (pulk. A. Gustaičio) konstrukcijos — Anbo IV — ir savo dirbtuvių darytais lėktuvais. Kelionė tęsis iki liepos 19 d. ir per tą laiką manoma padaryti 9000 klm., aplankant didžiuosius Europos miestus ir sostines, išskyrus Varšuvą ir Berlyną.

Išskrendančius lakūnus iškilmingai išlydėjo karo vadovybė, vyriausybės nariai ir k. Nuskrendančius visur maloniai ir svetingai priima.

MŪSŲ LAKŪNAI ŠTOCKHOLME - ŠVEDŲ LAKŪNŲ IR MŪSŲ TENYKŠČIO ATSTOVO MALONIOJ DRAUGIJOJ.

Ar galime kalbėti apie tautišką Lietuvos sodo stilių? Žinoma, galime, tat yra ūkininkų sodeliai su jų ypatingais augalais, duodančiais jam tokį ypatingumą. Mažas kaimo sodelis rodo lietuvių tautos dvasią, nežymi, bet kvepianti **rūta,** marga **Lavathera,** žibančioji **Calendula,** puikus senoviškas jurginas. Ar galime įvertinti Lietuvos kaimo sodelius kaip tautos pasireiškimą? Žinoma, galime, jie daugiau negu Lietuvos dvarų sodai parodo lietuvių tautos gėlių mėgimą; ir jie daugiausia yra nepaliesti miestų ir svetimų kraštų kultūros įtakos. Aišku, kad kaimų soduosna, ypač paskutiniais laikais, skverbiasi miestų įtaka. Išnyksta senos augalų rūšys, ateina iš miestų visa eilė naujų moderniškų augalų. Tyrinėtojai dar daug galės surasti įdomių dalykų kultūros atžvilgiu Lietuvos kaimo sodeliuose, kuomet pradės studijuoti šių sodų floristinę sudėtį ir paskirų augalų istoriją. Juk augalai įvairiais laikais atėjo į mūsų kraštą. Yra, pavyzdžiui, įdomus klausimas, kokiu būdu ir kada pasidarė lietuvių tautiniu augalu **rūta,** kuri yra kilusi iš Viduržemio jūros kraštų.

Kokia yra šių sodų ateitis? Ar jų elementai gali būti naudojami miesto arba net Kauno sodams? Žinoma, gali, jie duoda daugybę idėjų, kuriomis, mano nuomone, turi būti pagrįstas būsimo Lietuvos sodo stilius. Lysės daugiamečių žolių ir žydintieji krūmai yra svarbiausi šių sodų augalų elementai.. Jie labai primena Vakarų Europos — Anglijos, Vokietijos ir kitų dabartinių laikų reguliarinį sodą su daugiamečiais augalais. Ir Vakarų Europoje vis daugiau yra sodinama daugiamečių, vis daugiau skolinama iš visai užmirštų ligšiol kaimų sodų. Mažam sodeliui netinka puikus prancūzų reguliarinis stilius arba anglų parkas, romantizmo sodai irgi dabartinam laikui netinka. Botanikos natūralinis stilius perbrangiai apsimoka. Vadinas, lieka tik kaimo sodelis. Jame glūdi Lietuvos sodų ateitis.